

İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Belgesel Filmlerin Kullanımını

8th Grade of Primary Education the Use of Documentary Films in the Turkish Republic Revolution History and Kemalism Lesson

Hasan Türker*, Özgür Arslan**

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, "İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde görsel ve işitsel materyal kullanımının öğrencilerin akademik başarıları ve hatırd tutma düzeyleri üzerindeki etkisini belirlemek, öğrencilerin sürece yönelik görüşleri"ni yansıtmaktır. Araştırmada, deneysel desenlerden "Öntest-Sontest Kontrol Gruplu Yarı Deneysel Desen" kullanılmıştır. Çalışma 46 ilköğretim 8. Sınıf öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Veriler, başarı testi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Deneysel çalışma için T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi "Kurtuluş Savaşı" ünitesi ile ilgili 40 maddeden oluşan başarı testi geliştirilmiştir. Testin güvenilirlik katsayısı KR 20 .89 olarak bulunmuştur. Araştırma sonuçları göstermektedir ki, görsel ve işitsel materyal kullanımı ile yapılan öğretim, öğrencilerin T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine ilişkin akademik başarılarını, bilgileri hatırlama düzeylerini artırmaktadır. Ayrıca deney grubundaki öğrencilerin ünite sürecine ilişkin olumlu görüşler ifade etmeleri uygulanan öğretim sürecinin etkili olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Belgesel Filmler, İnkılâp Tarihi, Atatürkçülük, İnkılâp Tarihi Öğretimi

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the effect of the use of visual and auditory material in the Primary Education 8th grade Turkish Republic Revolution History and Kemalism lesson and, to reflect the opinions of the students about the process. Among the experimental patterns, "Pretest-Posttest Control Grouped Semi-experimental Pattern" was used in the research. The work was carried out on 46 Primary Education 8th grade students. A achievement test of forty items was developed about the unit of "The Turkish War of Independence" of the Turkish Republic Revolution History and Kemalism lesson for the experimental practice. The reliability parameter of the test was found as KR 20.89. The results of the research shows that, the teaching carried out by the use of visual and auditory material, increases the academic success on the Turkish Republic Revolution History and Kemalism lesson and the level of knowledge recall. Besides, the positive expressions of the experiment group students about the unit process show the efficacy of the applied teaching process.

Keywords: Documentary Films, Revolution History, Kemalism, Teaching of Revolution History

* Hasan Türker, Yrd.Doç.Dr., DEÜ Buca Eğitim Fakültesi İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü, İzmir.
hturker@deu.edu.tr

** Özgür Arslan, Sosyal Bilgiler Öğretmeni, İzmir. oarslan09@gmail.com

1. GİRİŞ

Dünyada yaşanan bilimsel, teknolojik, ekonomik ve toplumsal değişim ve pek çok alanda meydana gelen ilerlemeler insanoğlunun vazgeçilmez sistemlerinden biri olan eğitim sistemi üzerinde de etkilerini göstermektedir. Bir toplumun dünya üzerinde küresel bir rol üstlenebilmesi için ekonomik, bilimsel çalışmalar, araştırma - geliştirme faaliyetleri, sanayi ve teknoloji alanlarında ileri bir seviyeye ulaşması gerekmektedir. Bunu gerçekleştirmek için gerekli olan vazgeçilmez temel unsurlardan biri de eğitim sistemidir. Eğitimli yani nitelikli insan gücü ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin vazgeçilmez belirleyici unsurudur.

Eğitim ile siyasal sistemler kendilerine bağlı, yüksek verimli bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Var olan sistemin devamlılığı o sisteme inanan ve onun sürekliliği için çalışan bireylerin varlığına bağlıdır. Ancak, bu şekilde ülkelerin siyasal yapıları korunabilir. Bu süreçte var olan siyasal sistemin yeni nesillere benimsetilmesinde en önemli rolü eğitim sistemi üstlenmiş durumdadır (Küçükahmet, 2006: 113).

1.1 Kuramsal Çerçeve

Etkin ve sorumlu birey, vatandaş yetiştirme eğitimin önemli işlevlerinden biridir. Bu işlevi yerine getirmede bir rejim dersi olarak ifade edilen T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi büyük bir önem taşımaktadır. Vatandaşlık bilincinin kazandırılması, siyasal tutum ve değerlerin benimsetilmesi sürecinde T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine önemli görevler düşmektedir. Bu ders, genç nesillere cumhuriyetin değerlerini benimsetmek, yapılan inkılâpları öğretmek ve yerleştirmek, devrimin ideolojisini canlı tutmak gibi amaçlarla 1930'lu yıllardan günümüze farklı eğitim kademelerinde okutulmaktadır. Türk devriminin varlığını sürdürmesi, pek çok alanda yapılan değişimin (Siyasal, Sosyal, Ekonomik, Toplumsal) sağlam temeller üzerinde yükselmesi, onu benimsemiş bireylerin varlığına bağlı idi. Bunu sağlamak için eğitim sistemi özellikle tarih eğitimi toplumun zihinsel yapısını planlanan hedefler doğrultusunda şekillendirmek için yeniden düzenlenmiştir (Aslan, 2007: 295). Bir başka ifade ile ulusal bağımsızlık savaşının kazanılması, ulusal bağımsızlık ve ulusal egemenliğin tam olarak gerçekleştirilmesi ve yapılan devrimin toplumda kabul görmesi için, siyasal rejime uygun bir insan modelinin inşasını gerektirmiştir (Saray ve Tosun, 2005: 2). Bu ders Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş sürecini, ülkenin düşman işgalinden kurtuluş

mücadelesini ve cumhuriyetin ilanından sonraki süreçte yapılan devrim hareketlerini konu almaktadır.

Günümüzde bilişim teknolojileri alanında meydana gelen gelişmeler, sınıf ortamlarında kullanılan araç-gereçlerin niteliğini yükseltmektedir. Teknolojik alanda yaşanan gelişmeler hızlı bir şekilde eğitim alanına yansımakta ve öğretim sürecinde öğrenmenin gerçekleşmesi etkinliklerinde kullanılmaktadır.

Öğrenme-öğretme sürecinde kullanılan unsurlardan biri de araç-gereçlerdir. Öğrenme-öğretme sürecini daha işlevsel ve etkili kılan araç-gereçler, etkili ve yerinde kullanıldığı sürece öğrenme ortamında yararlı olmaktadır. Öğrenme-öğretme sürecinin başarısı, öğretimsel amaçlara ve konularına uygun yaklaşım, yöntem ve tekniklerin yeri ve zamanı geldikçe araç-gereçlerle desteklenmesine bağlıdır. Günümüzde tek taraflı, öğretmenin sunumuna dayalı olarak yapılan öğretim, yerini öğrenciyi merkeze alan ve farklı öğretim yöntem ve tekniklerine dayalı olarak yapılan öğretime bırakmıştır. Bu süreçte derste görsel ve işitsel öğelerin kullanılması öğretimsel amaçlara ulaşmada önem taşımaktadır. Görsel öğeler öğrencinin dikkatini çekerek, soyut ifade ve kavramların somutlaştırılmasını ve anlaşılmasını zor ifadeleri basitleştirerek öğrenmenin daha etkili ve kalıcı olmasını sağlamaktadır (Seferoğlu, 2006: 18).

Günümüzde eğitim bilimcilerin üzerinde durduğu konuların başında öğrenme-öğretme süreci ve öğrenilenlerin hatırdaki kalıcılığı daha iyi nasıl sağlanır sorusu gelmektedir. Bu noktada pek çok öğretim metodu ve yöntem oluşturulmuş olup yöntem çeşitliliği ile öğrenme sürecinin verimliliği artırılmaya çalışılmaktadır.

Tarih derslerinin öğrenciler tarafından sıkıcı ve ezber bir ders olarak algılanmasının önemli etkenlerden biri olarak yöntem çeşitliliğinin dersin öğretiminde uygulanmama gösterilebilir. Yöntem çeşitliliği dersin yapısına göre aynı zamanda ilgili araç ve gereçlerin kullanımını da gerektirmektedir. Öğrenci merkezli öğretim etkinliklerinin daha verimli olması için gerekli araç-gerecin kullanılması gerekmektedir. Bu noktada etkili olabilecek görsel-işitsel unsurların başında tarihsel süreçleri ele alan filmlerin öğretimsel araç olarak derste kullanılması uygun bir yaklaşımı oluşturmaktadır.

Kömürcü'nün (2002) "İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve

Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Kavramların Kazandırılması Düzeyi” adlı çalışmasında soyut kavramların algılanmasında görsel materyallerin önemli olduğu belirtilmiştir. Tarihsel kavramların, Tarihin temel yapı taşı olduğunu ifade eden Kömürücü, öğrenmelerin bu yapı taşlarının üzerine bina edildiğine, tam olarak ya da kalıcılıkları sağlanamayan kavramların üst öğrenme basamaklarında öğrenme zorlukları oluşturduğuna dikkat çekmektedir.

Öğrencinin dikkatinin ve ilgisinin derse çekilmesi konuların öğrenilmesinde önemli bir unsurdur. Çalışmada kullanılan “Kurtuluş” filmi Kurtuluş Savaşı döneminde mecliste yaşanan tartışmaları oldukça iyi bir şekilde yansıtmakta ve öğrencinin dikkatini çekmekte, konuya olan ilgilerini arttırmaktadır. Özellikle Kütahya-Eskişehir Savaşları sonrası, Başkomutanlık Kanunu’nun çıkarılması sürecinde mecliste yapılan tartışmalar buna örnek gösterilebilir. Ders kitaplarında bu süreç tam olarak yansıtılmamakta ve öğrenci Kurtuluş Savaşı döneminde meclisin önemini yeterince öğrenememektedir. 2007–2008 eğitim-öğretim yılında kullanılan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabında (Yavuz, 2007: 96) Kütahya-Eskişehir savaşları sonrası mecliste yapılan görüşmeler, tartışmalar şu cümlelerle ifade edilmiştir. “Bu olay Ankara’da büyük tartışmalara ve paniğe neden oldu. Her ne kadar bunun bir taktik olduğu Savunma Bakanı Fevzi Paşa tarafından açıklandıysa da meclisteki karamsar hava bir süre dağılmadı.” Bu ifadeler söz konusu tarihsel sürecin öğrencinin zihninde somutlaşmasına, algılanmasına fırsat sunmamakta, soyut olarak yer alan ifadeler kısa zaman içinde unutulmaktadır. Eğitimde amaç etkili ve anlamlı öğrenme, öğrenilenlerin hatırdaki kalıcılığını sağlamaktır. Bunu gerçekleştirmek için görsel ve işitsel materyallerin öğretim sürecinde kullanılması etkili bir araçtır. Tarihsel içerikli filmler öğrencilere Mustafa Kemal’in kişilik özelliklerinin örnek olaylarla gösterilmesi açısından uygun fırsatlar sunmaktadır. 2008-2009 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanan “İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi 8. Sınıf Öğretim Programı’nda” (MEB, 2006) yer alan Atatürk’ün kişilik özellikleri “vatanseverliği, idealistliği, yaratıcı zihniyeti, komutanlık ve devlet adamlığı, sabır ve disiplin anlayışı, ileri görüşlülüğü, açık sözlülüğü, insan ve millet sevgisi, planlı çalışması, azimli ve kararlı oluşu, mücadeleci, birleştirici ve bütünleştirici oluşu, akılcılığa ve bilime önem vermesi, mantıklı ve

gerçekçi oluşu, çok yönlülüğü” somut örneklerle ve bütünsel olarak filmlerde (Kurtuluş ve Cumhuriyet) verilmektedir. Bu filmler Ziya Öztan yönetmenliğinde TRT yapımı olup Kurtuluş filmi 1996, Cumhuriyet filmi ise 1998 yılında çekilmiştir.

Filmlerin kullanımı ile gerçekleştirilecek öğrenmede hedeflerin gerçekleştirilmesi için film izleme etkinliği birbirini tamamlayan üç aşamadan (gösterim öncesi, gösterim sırası, gösterim sonrası) oluşmaktadır. İyi planlanmış bir çalışma filmin gösterimi öncesinde başlamaktadır. Birinci aşamada, öğretmenin filmi önceden izlemesi, filmle ilgili etkinlikleri planlaması, filmle ilgili araç-gereçlerin hazırlanması gerekmektedir. Bunu gösterim sırasında, öğrencilere çalışmanın amacının açıklanması, gerekli görülen noktalara dikkat çekilmesi izlemektedir. Gösterim sonrası da film çalışma etkinliği yaptırılarak filmin analizi yapılmaktadır (Öztaş, 2006: 138).

1.2. Araştırmanın Yararlılıkları

— Filmler, tarihsel geçmişe yönelik somut yaşantılar ve görsel-işitsel etkinlikler sunar.

— Görsel unsurlara sahip olan filmler, hatırdaki kalıcılığın artmasında etkilidir.

— Mevcut tarih kitaplarında genellikle siyasi tarih üzerinde durulmakta, cephe gerisinde yaşayan halkın duygu ve düşünceleri, yaşadıkları sorunlar belirtilmemektedir. Filmler bu eksikliği kapatarak halkın yaşadığı zorlukları yansıtmada etkili bir araçtır.

— Ders kitabının sıkıcı anlatımından kurtulan öğrenci filmler ile kendini geçmişin içinde bulmakta ve yaşanan süreci daha canlı ve somut olarak değerlendirebilmektedir.

— Filmlerle yalnız o dönemin insanları değil, çevre, ulaşım araçları, kılık kıyafet de somutlaştırılmaktadır.

— Kitabın dışında kalan bilgilerin analiz edilip değerlendirilmesi sağlanır, öğrencilerin eleştirel bakış açıları ile olayları yorumlama güçleri gelişir. Öğrenme sürecine aktif olarak katılan öğrencilerin kendilerini küçük birer tarihçi gibi hissetmeleri derse olan ilgilerini artırır.

— Öğrencinin ilgisini çeken filmler öğrencilerin derse yönelik tutumlarını olumlu yönde etkiler ve öğrencilerin motivasyonlarının artmasını sağlar.

— Sınıf ortamına getirilmesi imkânsız ya da güç olan olay ve olguların, araç gereçlerin

gösterimini sağlaması ile öğrenme süreci sürükleyici, heyecan verici bir hale gelir.

— Filmde herhangi bir sahnenin durdurulması, ileri geri alınma özelliği konunun detaylarının irdelenmesine ve anlaşılmayan noktaların anlaşılmasını kolaylaştırıcı etki yapar (Öztaş, 2006:139).

—Film kullanımı tarihsel araştırmayı ve eserin başka kaynaklarla karşılaştırılmasını olumlu etkiler.

— Tarihsel çalışmalarda film kullanımı öğrencilerin bilgi kaynaklarını karşılaştırmasını teşvik eder.

— Film kullanımı öğrencilerin yazılı materyalleri daha etkili bir şekilde anlamalarına yardımcı olur.

— Filmler ders kitaplarının yapamayacak olduğu, geçmişte yaşanmış herhangi bir anda hissedilen duyguların aktarılmasını sağlar (Woelders, 2007).

— Filmler tarihsel empati yapma imkanı sunarak tarihsel içeriğin anlaşılmasını kolaylaştırır (Stoddart, 2006).

Film izlenirken gerekli görülen yerlerde film durdurulmalı ve öğrencilerin öğrenme sürecine katılmaları sağlanmalıdır. Tarihsel sürecin soyut bir durumdan çıkartıldığı ve canlı bir hale getirildiği filmlerde öğrencinin problem çözüme yaklaşımları da geliştirilmektedir. Filmin içeriğine göre filmde karşılaşılan problem durumları karşısında problemin çözümüne yönelik öğrencilerin çözüm önerileri alınmalıdır. Öğrencilerin tarihsel empati yapmaları sağlanarak “Siz o dönemde orada olsaydınız bu problemi nasıl çözerdiniz?”, “Bu konuda ne yaptınız?”, ya da “O dönemde nasıl bir çözüm bulunmuştur?” gibi sorularla problem çözüme yönleri geliştirilebilir. Böylece öğrenci kendini tarihsel kişilerin yerine koyarak mevcut duruma yönelik çözümler oluşturur (Öztaş, 2006: 139).

Filmler gerçekte gidilmesi zor yerlere, mekânlara, en önemlisi de öğrenciyi geçmişe götürerek geçmişin anlaşılmasını kolaylaştırır. Ayrıca öğrenci filmle geçmişteki bir olaya tanık olduğu için onu yaşıyormuş gibi hissederek geçmişini daha iyi anlamaktadır (Woelders, 2007: 373). Öğrenciler, o zaman diliminin gerçekte nasıl olduğunu görebilerek gerçekleri daha detaylı ya da derinlemesine gözlemleme fırsatı bulurlar. Tarihsel dönemler tüm boyutları ile analiz edilir (Walker, 2006: 30).

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma ilköğretim 8. sınıf düzeyindeki T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma sürecinde yapılan uygulama çalışmaları farklı zaman aralıklarında yapıldığı için denek sayısı sabit değildir. Araştırma deneysel çalışmanın yapıldığı İzmir ili Ödemiş ilçesi Bademli Şükrü Saraçoğlu İlköğretim Okulu 8. sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi “Kurtuluş Savaşı” ünitesi ile sınırlıdır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, “İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde film kullanımının öğrencilerin akademik başarıları ve hatırd tutma düzeyleri üzerindeki etkisini belirlemek, öğrencilerin sürece yönelik görüşleri”ni yansıtmaktır. Bu doğrultuda şu sorulara yanıt aranmıştır.

1. İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde film kullanımı uygulanan deney grubu ile geleneksel öğretim uygulanan kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı fark var mıdır?

2. İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde film kullanımı uygulanan deney grubu ile geleneksel öğretim uygulanan kontrol grubundaki öğrencilerin hatırd tutma düzeyleri arasında anlamlı fark var mıdır?

3. İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde film kullanımının uygulandığı grupta, öğrencilerin ünite sürecine ilişkin görüşleri nelerdir?

2. YÖNTEM

Araştırmada, deneysel desenlerden “Öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen” kullanılmıştır (Balci, 2006: 215 ; Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2008: 151). Verilerin toplanmasında nitel ve nicel veri toplama yöntemleri kullanılarak yöntem çeşitlenmesine gidilmiştir. Türnüklü'nün (2001: 9) yöntem çeşitlenmesi olarak ifade ettiği, nitel ve nicel veri toplama yöntemlerinin birlikte kullanılmasıdır. Farklı yöntemlerle elde edilen verilerin birbirini destekler sonuçlar vermesi, ulaşılan sonuçların geçerliliğini ve güvenilirliğini artırarak elde edilen sonuçların farklı açılardan değerlendirilmesine ve anlamlandırılmasına yardımcı olur (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 94-267).

2.1. Çalışma Grubu

Bu çalışma yarı deneysel desen olduğu için evren ve örneklem seçimine gidilmemiş, yerine çalışma grubu alınmıştır. Araştırma grubunu, İzmir ili Ödemiş ilçesi Bademli Şükrü Saraçoğlu İlköğretim Okulunda, öntest sonuçlarına göre seçilmiş biri deney diğeri kontrol grubu olan 8. sınıflarda 2 şubede öğrenim gören 46 öğrenci oluşturmuştur.

2.2. Denkleştirme

Araştırmada, gruplardaki denekler denkleştirilirken araştırma öncesinde uygulanan öntest sonucu elde edilen verilerden yararlanılmıştır. Deneysel çalışma öncesi deney

ve kontrol gruplarına uygulanan öntest de öğrencilerin başarı puanları arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Deney ve kontrol gruplarına, aldıkları puanların aritmetik ortalamaları, standart sapmaları ve ortalamalar arasında farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için t testi uygulanmıştır. Deney ve Kontrol gruplarının öntest olarak uygulanan başarı testinden aldıkları puanlar Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Deney ve Kontrol Gruplarının Başarı Testinden Aldıkları Öntest Puanlarına İlişkin Veriler

Öğrenci Grupları	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama (\bar{X})	Standart Sapma (SS)	t Değeri	Serbestlik Derecesi (Sd)	Anlamlılık Düzeyi (P)
Deney Grubu	23	41,695	12,414	0,140	44	>0,05
Kontrol Grubu	23	41,260	8,313			

T tablo = 2,021

Tablo 1'de görüldüğü gibi, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin öntestlerden elde ettikleri ortalama puanlar arasında deney grubu lehine 0,43 puanlık bir fark bulunmaktadır. Bu farkın istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını sınamak için, grupların ortalama puanlarına t testi uygulanmış ve $t = 0,140$ değeri bulunmuştur. Bu değer 44 serbestlik derecesinin. 05 anlamlılık düzeyindeki 2.021 tablo değerinin altındadır. Bu sonuç, her iki grubun aritmetik ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir. Deneysel çalışmadan önce deney ve kontrol gruplarının bilgi düzeylerinin birbirine eşit olduğunu söyleyebiliriz.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler, başarı testi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Deneysel çalışma için T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi "Kurtuluş Savaşı" ünitesi ile ilgili 40 maddeden oluşan başarı testi

geliştirilmiştir. Geliştirilen başarı testi İTEMAN (Item and Test Analysis Program) programında madde analizi yapılarak maddelerin ayırıcılık indisleri, ayırıcılık güçlükleri ve testin güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Buna göre testin güvenilirlik katsayısı KR 20 .89 olarak bulunmuştur.

Deney grubundaki öğrencilerin ünitenin işleniş sürecine, görsel ve işitsel materyal kullanılarak yapılan öğretime ilişkin görüşleri, açık uçlu yarı yapılandırılmış sorularla belirlenmiştir.

2.4. Denel İşlemler

Denel işlemler Mart, Nisan ve Mayıs 2008 aylarında 18 ders saati süresinde gerçekleştirilmiştir. Ön ölçüm olarak grupların denkleğini belirlemek için geliştirilen akademik başarı testi uygulanmıştır. Araştırma kapsamında deney grubunda görsel ve işitsel materyaller kullanılmış, kontrol grubunda da geleneksel öğretim yapılmıştır. Denel işlemler,

T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi programında öngörülen, haftalık 2 saatlik ders sürecinde 9 hafta boyunca 18 ders saatinde gerçekleştirilmiştir. Deneysel çalışmada konularla ilgili belgesel filmler seçilmiş olup araştırma sürecinde kullanılmışlardır. Bu doğrultuda kullanılan tarihi filmler “Kurtuluş” ve “Anadolu’dan Doğan Güneş”tir. “Kurtuluş” filmi 6 bölümden oluşmakta olup II. İnönü Savaşı, Kütahya-Eskişehir Savaşları, Sakarya Meydan Savaşı ve Büyük Taarruz’u içermektedir. “Anadolu’dan Doğan Güneş” adlı belgesel çalışması da Mustafa Kemal Atatürk’ün İstanbul’dan Samsun’a çıkışı ile başlayan süreç ve Anadolu’da milli bilincin oluşturulması çalışmalarını içermektedir. “Kurtuluş” (1994) filmi TRT yapımı iken, “Anadolu’dan Doğan Güneş” filmi de Atatürk Araştırma Merkezi tarafından gerçekleştirilmiş olan bir çalışmadır. Filmlerin içinde geçen olaylar T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin müfredatı ile örtüşmektedir. Araştırmacı, filmleri önceden izlemiş ve “Öğretmen Film Kontrol Listesi” ne göre filmi değerlendirmiştir. Yapılan değerlendirme sonucunda çalışmada kullanılacak olan belgesel filmlerin uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmacı tarafından önceden izlenen tarihsel içerikli filmlerin önemli noktaları belirlenmiştir. Öğrencilere film gösterim öncesi çalışma kâğıtları dağıtılmış ve buradaki soruları incelemeleri ve filmdeki olayları bu sorulara göre takip etmeleri amaçlanmıştır. Öğrenciler sadece film izlemek yerine, soruları cevaplarken aktif olarak sürece katılmaları amaçlanmıştır. Problem durumları karşısında çözüm önerileri ve filmdeki çözümün doğru olup olmadığı da tartışılarak değerlendirilmiştir. Film çalışma yapıları ile hedeflere ulaşıp ulaşılmadığı da gözlemlenmiştir. Film izlettirilirken gerekli görülen yerlerde film durdurulmuş, konu ile

milli öğrencilere soru ya da sorular sorulmuştur. Bu noktada beyin fırtınası, tartışma gibi tekniklerden yararlanılarak bir problem durumu karşısında öğrencilerin, empati yolu ile olaya ilişkin yorumlarını, çözüm önerilerini ve değerlendirmelerini ifade etmeleri sağlanmıştır.

2.5. Veri Çözümleme Teknikleri

Araştırma sürecinde elde edilen verilerin çözümlenmesi için SPSS (Statistical Package For The Social Sciences) 15.0 paket programı ve ITEMAN (Item and Test Analysis Program) programı kullanılmıştır. Grupları betimlemek için aritmetik ortalama ve standart sapma, grup içi farklılaşmayı belirlemek için bağımlı t testi, gruplar arasındaki farklılaşmayı belirlemek için bağımsız t testi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi olarak .05 güven düzeyi benimsenmiştir. Nitel veriler toplanırken öğrencilere uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen veriler kodlanmış ve kodlara uygun örnek cümlelerle tablolaştırılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın birinci alt probleminde “İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde belgesel film kullanımı uygulanan deney grubu ile geleneksel öğretim uygulanan kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarıları arasında anlamlı fark var mıdır?” sorusunu yanıtlamak amacıyla, uygulamadan sonra deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin sınav puan ortalamaları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek için aldıkları puanların aritmetik ortalamaları, standart sapmaları ve ortalamalar arasındaki farkı belirlemek için t testi uygulanmıştır. Deney ve kontrol gruplarının başarı testinden aldıkları sınav puanlarıyla ilgili bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Deney ve Kontrol Gruplarının Başarı Testinden Aldıkları Sınav Puanlarına İlişkin Bulgular

Öğrenci Grupları	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama (\bar{X})	Standart Sapma (SS)	t Değeri	Serbestlik Derecesi (Sd)	Anlamlılık Düzeyi (P)
Deney Grubu	23	70,434	9,642	3,647	44	<0,05
Kontrol Grubu	23	58,347	12,636			

T tablo = 2,021

Tablo 2'deki bulgulara göre, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin sınavta elde ettikleri puan ortalamaları arasında deney grubu lehine 12,08 puanlık bir fark vardır. Bu farkın anlamlı olup olmadığı t testi ile sınanmış ve $t = 3,647$ değeri bulunmuştur. Bulunan bu değer 44 serbestlik derecesinin .05 anlamlılık düzeyindeki 2,021 değerinden büyüktür. Bu sonuç, ilköğretim sekizinci sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde belgesel film kullanılarak yapılan öğretimin uygulandığı deney grubunda bulunan öğrencilerin akademik başarıları ile geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubunda bulunan öğrencilerin akademik başarıları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın ikinci alt probleminde "İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde belgesel film kullanımını uygulanan deney grubu ile geleneksel öğretim uygulanan kontrol grubundaki öğrencilerin hatırdada tutma düzeyleri arasında anlamlı fark var mıdır?" Sorusunu yanıtlamak amacıyla sınavta uygulanan 20 gün sonra başarı testleri tekrar uygulanmış ve öğrencilerin aldıkları puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış, ortalamalar arasındaki fark t testi ile sınanmıştır. Deney ve kontrol gruplarının bilgilerin hatırdada tutma düzeylerine ilişkin uygulanan başarı testinden aldıkları puanlarla ilgili bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Deney ve Kontrol Gruplarının Bilgilerin Hatırdada Tutma Düzeylerine İlişkin Uygulanan Başarı Testinden Aldıkları Puanlarla İlgili Bulgular

Öğrenci Grupları	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama (\bar{X})	Standart Sapma (SS)	t Değeri	Serbestlik Derecesi (Sd)	Anlamlılık Düzeyi (P)
Deney Grubu	23	78,826	11,072	5,912	44	<0,05
Kontrol Grubu	23	60,956	9,354			

T tablo = 2,021

Tablo 3'te görüldüğü üzere deney grubundaki öğrencilerle kontrol grubundaki öğrencilerin hatırdada tutma testinden elde ettikleri ortalama puanlar arasında deney grubu lehine 17,87 puanlık bir fark bulunmaktadır. Bu farkın anlamlı olup olmadığını sınamak için grupların ortalama puanlarına t testi uygulanmış ve $t = 5,912$ değeri bulunmuştur. Bulunan bu değer 44 serbestlik derecesinin .05 anlamlılık düzeyindeki 2,021 tablo değerinden büyüktür. Bu sonuç, ilköğretim sekizinci sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde belgesel film kullanılarak yapılan öğretimin uygulandığı deney grubunda bulunan öğrencilerin bilgilerin hatırdada tutma düzeyleri ile geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubunda bulunan öğrencilerin bilgilerini hatırdada tutma düzeyleri arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Bir başka ifade ile öğrenilen bilgilerin hatırdada kalıcı olması

bakımından, görsel ve işitsel materyal kullanımı ile yapılan öğretimin, geleneksel yöntemle yapılan öğretimden daha etkili olduğu sonucuna ulaşılır.

Uygulama öncesinde her iki grubun konu hakkında bilgisi olmadığı için öntest puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Uygulama sonrasında ise her iki grup da konu ile ilgili bilgi sahibi olduğu için grupların öntest, sınavta ve hatırdada tutma düzeyleri testi başarı puanları ortalamaları arasında anlamlı farklılıklar olması söz konusudur.

Bu durumu ortaya koymak için deney ve kontrol gruplarının öntest, sınavta ve hatırdada tutma düzeyleri testi başarı sonuçları grupların kendi içlerinde yapılan bağımlı t testi ile açıklanmıştır.

Tablo 4. Deney Grubunun Öntest - Sontest Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Deney Grubu	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama (\bar{X})	Standart Sapma (SS)	t Değeri	Serbestlik Derecesi (Sd)	Anlamlılık Düzeyi (P)
Ön Test	23	41,695	12,414	-11,910	22	,000
Son Test	23	70,434	9,642			

T tablo=2,074

Tablo 4 incelendiğinde deney grubunun sontest aritmetik ortalamasının öntest aritmetik ortalamasından yüksek olduğu görülmektedir. Öntest ve sontest başarı puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını sınamak için

bağımlı t testi yapılmış olup, $t = -11,910$ değeri bulunmuştur. Bu değer 22 serbestlik derecesinin .05 anlamlılık düzeyindeki 2,074 değerinden büyüktür. Bu sonuç deney grubunun öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir farkın olduğunu göstermektedir. Bir başka ifade ile uygulanan yöntem öğrencilerin başarılarını arttırmıştır.

Deney Grubu	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama (\bar{X})	Standart Sapma (SS)	t Değeri	Serbestlik Derecesi (Sd)	Anlamlılık Düzeyi (P)
Son Test	23	70,434	9,642	-8,142	22	,000
Hatırda Tutma Testi	23	78,826	11,072			

Tablo 5. Deney Grubunun Sontest – Hatırda Tutma Testi Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

T tablo=2,074

Tablo 5 incelendiğinde deney grubunun hatırda tutma testi aritmetik ortalamasının sontest aritmetik ortalamasından yüksek olduğu görülmektedir. Sontest ve hatırda tutma testi başarı puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını sınamak için bağımlı t testi

uygulanmış olup, $t = -8,142$ değeri bulunmuştur. Bu değer 22 serbestlik derecesinin .05 anlamlılık düzeyindeki 2,074 değerinden büyüktür. Bu sonuç deney grubunun sontest ve hatırda tutma testi puanları arasında anlamlı bir farkın olduğunu göstermektedir.

Tablo 6. Kontrol Grubunun Öntest - Sontest Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Kontrol Grubu	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama \bar{X}	Standart Sapma (SS)	t Değeri	Serbestlik Derecesi (Sd)	Anlamlılık Düzeyi (P)
Ön Test	23	41,260	8,313	-7,225	22	,000
Son Test	23	58,347	12,636			

T tablo=2,074

Tablo 6 incelendiğinde kontrol grubunun sontest aritmetik ortalamasının öntest aritmetik ortalamasından yüksek olduğu görülmektedir. Öntest ve sontest başarı puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını sınamak için bağımlı t testi uygulanmış olup, $t = -7,225$ değeri bulunmuştur. Bu değer 22 serbestlik

derecesinin .05 anlamlılık düzeyindeki 2,074 değerinden büyüktür. Bu sonuç kontrol grubunun öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir farkın olduğunu göstermektedir. Bu sonuç kontrol grubu başarısında geleneksel öğretimden sonra artış olduğunu göstermektedir.

Tablo 7. Kontrol Grubunun Sontest – Hatırda Tutma Testi Başarı Puanlarının Karşılaştırılması

Kontrol Grubu	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama \bar{X}	Standart Sapma (SS)	t Değeri	Serbestlik Derecesi (Sd)	Anlamlılık Düzeyi (P)
Son Test	23	58,347	12,636	-2,485	22	,021
Hatırda Tutma Testi	23	60,956	9,354			

T tablo=2,074

Tablo 4.6. incelendiğinde kontrol grubunun hatırda tutma testi aritmetik ortalamasının sontest aritmetik ortalamasından yüksek olduğu görülmektedir. Hatırda tutma testi ve sontest başarı puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını sınamak için bağımlı t testi uygulanmış olup, $t = -2,485$ değeri bulunmuştur. Bu değer 22 serbestlik derecesinin .05 anlamlılık düzeyindeki 2,074 değerinden büyüktür. Bu sonuç, kontrol grubunda bilgilerin kalıcılığının geleneksel öğretimden sonra artış olduğunu göstermektedir. Ancak, bu deney ve

kontrol gruplarının hatırda tutma başarı puanlarının aritmetik ortalamaları karşılaştırıldığında, deney grubunda bilgilerin hatırda kalıcılığının daha fazla olduğu sonucuna ulaşılır. Deney grubunun sontest- hatırda tutma testi puanları arasındaki farka bakılınca deney grubunda hatırda tutma testi puanının 8,39 puan arttığı görülür. Kontrol grubunda ise sontest- hatırda tutma testi puanları arasındaki farka bakılınca kontrol grubunda hatırda tutma testi puanının 2,60 puan arttığı görülür. Bir başka

ifade ile deney grubunda bilgiler daha fazla hatırlanmaktadır.

Araştırmanın üçüncü alt probleminde, “İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde belgesel film kullanımının uygulandığı grupta, öğrencilerin ünite sürecine ilişkin görüşleri nelerdir?” Sorusuna yanıt aranmıştır. Bu amaçla deney grubu öğrencilerinin yarı yapılandırılmış görüşme formu ile görüşleri alınmıştır. Görüşme notları betimsel analiz yapılarak çözümlenmiştir. Görüşlere ilişkin kodlama yapılarak frekansları çıkarılmış ve kodlamalara uygun örnek cümleler yazılmıştır.

Deney grubundaki öğrencilerin ünite sürecine yönelik görüşlerini almak amacıyla ilk olarak “Ünite sürecinde sınıfta ne tür etkinlikler yapıldı?” Sorusu sorulmuştur. Öğrenciler bu soruya “tarihi film izleme” (f=20), “film çalışma etkinlikleri” (f=20), “grup çalışması” (f=15), “problem çözme” (f=8) ve “tarihsel empati” (f=5) gibi yanıtlar vermişlerdir. Nitekim bir öğrenci “Kurtuluş savaşı sürecini ele alan tarihi filmler izledik ve filmle ilgili film çalışma kâğıtlarını cevapladık” ifadesi ile sürece yönelik görüşünü ifade etmiştir.

Öğrencilere ikinci olarak, “Ünitenin işleniş sürecinde derste görsel ve işitsel materyal kullanımına yönelik görüşleriniz nedir?” Sorusu sorulmuştur. Öğrenciler bu soruya “daha iyi anlamama yardımcı oldu” (f=10), “ders daha kalıcı oldu” (f=15), “görerek anlamamı sağladı” (f=12), “dersin verimliliği arttı” (f=14), “geçmiş yaşamamı sağladı” (f=10), cevaplarını vermişlerdir. Ayrıca, “öğrendiklerimi pekiştirmiş oldum, derse ve konulara ilgim arttı” gibi ifadelerle sürece yönelik düşüncelerini ifade etmişlerdir. Verilen cevaplar göstermektedir ki derste belgesel film kullanımı öğrencilerin daha iyi anlamasına, öğrenilen bilgilerin kalıcılığının artmasına, öğrenilenlerin pekiştirilmesine ve öğrencilerin derse yönelik ilgilerinin artmasına etki etmektedir.

Öğrencilere üçüncü olarak, belgesel film kullanılarak yapılan öğrenmenin geleneksel yöntemlerle yapılan öğrenmeden farkları nelerdir?” Sorusu sorulmuştur. Öğrenciler bu soruya “geçmiş canlandırmam kolaylaştı” (f=12), “daha kalıcı oldu” (f=15), “daha iyi öğrenmemi sağlıyor” (f=12), “soyut ifadeler somut olarak canlanıyor” (f=16), gibi cevaplar vermişlerdir. Bunların yanında yorum gücünü geliştirmesi, daha iyi anlamayı ve kavramayı sağladı, konuya yoğunlaştırdı, öğrenmeyi daha zevkli hale getirdi gibi ifadelerle geleneksel öğretimden farkları ortaya koymuşlardır. Bir

öğrencinin, “daha iyi öğrenmemi sağladı, konularda yer alan soyut ifadeler zihnimde somut olarak canlandı” ifadesi tarih derslerinin önemli problemlerinden biri olan soyut ifadelerin somutlaştırılmasının sağlandığının göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Öğrencilere dördüncü olarak, “Bu yöntemin beğendiğin yönleri nelerdir?” Sorusu sorulmuştur. Öğrenciler bu soruya, “geçmişin canlandırılması” (f=13), “geçmişe tanık olmak” (f=16), “konuyu somut olarak anlayabiliyorum” (f=16), “aktif olarak öğrenmeye katılma” (f=12), “zihnimde daha iyi kalıyor” (f=15), “konular sıkıcı gelmiyor” (f=13) cevaplarını vermişlerdir. Ayrıca, konunun iyi anlaşılması, ilgiyi artırma gibi ifadeler bu yöntemin öğrenciler tarafından beğenilen yönlerini oluşturmaktadır. Görüldüğü üzere, belgesel filmlerle yapılan öğretim süreci öğrenciyi bugünden alıp geçmişe götürerek dönemin tanığı yapmaktadır.

Öğrencilere beşinci olarak, “Bu yöntemin beğenmediğin yönleri nelerdir?” Sorusu yöneltilmiştir. Öğrenciler bu soruya yönelik herhangi bir cevap vermemişlerdir. Bu da göstermektedir ki öğrenciler uygulanan bu yöntemle ilgili olumsuz bir düşünce ya da tutum içerisinde değildir.

Öğrencilere son olarak, “Senin bu çalışma ile ilgili olarak söylemek istediğin başka bir şey var mı?” Sorusu yöneltilmiştir. Öğrenciler bu soruya, “bundan sonra dersin her üniteye görsel unsurlarla işlenmesi” (f=3), “bizim için büyük bilgi kaynağı” (f=1), “derslerde farklı yöntemler kullanılması” (f=1) yanıtlarını vermişlerdir. Bu soruya öğrencilerin birçoğunun cevap verdiği görülmektedir. Bu durum bundan önce sorulan sorularda öğrencilerin ünite sürecine ilişkin görüşlerini tam olarak yansıtmasından kaynaklanıyor olabilir.

Ünite sürecine ilişkin nitel veriler incelendiğinde öğrencilerin görüşlerinin olumlu olduğu ve uygulanan çalışmanın öğrenme sürecini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşabiliriz.

4. SONUÇ ve TARTIŞMA

T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde belgesel film kullanımı ile yapılan öğretimin uygulandığı deney grubu ile geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin akademik başarıları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır. Bu sonuç, belgesel film kullanılarak yapılan öğretim sürecinin öğrencilerin, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde

akademik başarılarını arttırdığını göstermektedir.

T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde belgesel film kullanımı ile yapılan öğretimin uygulandığı deney grubu ile geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin bilgileri hatırlama düzeyleri arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır. Bu sonuç, belgesel film kullanılarak yapılan öğretimin sürecinin T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde öğrencilerin bilgileri hatırlama düzeylerini arttırmada geleneksel öğretime göre daha etkili olduğunu göstermektedir.

T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde belgesel film kullanımının uygulandığı grupta, öğrencilerin ünite sürecine ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu ve uygulanan çalışmanın öğrenme sürecini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmış, öğrenilenlerin somutlaştırılması daha kalıcı öğrenmeyi sağlamıştır.

Araştırma sonuçları göstermektedir ki, belgesel film kullanımı ile yapılan öğretim öğrencilerin, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine ilişkin akademik başarılarını, bilgileri hatırlama düzeylerini arttırmaktadır. Ayrıca deney grubundaki öğrencilerin ünite sürecine ilişkin olumlu görüşler ifade etmeleri uygulanan öğretim sürecinin etkili olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın bulguları; Öztaş (2007) tarafından yapılan "Tarih Öğretiminde Film Kullanılmasının Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkisi" ; Şahin (2000) tarafından "İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Teknoloji Temelli Çoklu Ortamların (Multimedia) Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkisi"; Meydan (2001) tarafından "Sosyal Bilgiler Dersinde Materyal Kullanımının Öğrencilerin Öğrenmelerine Ve Niteliksel Gelişmelerine Olan Etkisi"; Aydın (2004) tarafından "Sosyal Bilgiler Dersinde Görsel Materyal Kullanımının Başarıya Ve Derse Karşı Tutuma Etkisi"; Stoddart (2006) tarafından "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öğrencilerin Tarihsel Düşünme Ve Tarihsel Anlayışları, Algıları Üzerinde Filmlerin Etkisi" adlı yapılan araştırmaların bulgularıyla bezerlikler göstermektedir.

Doğan'ın (1998) ifade ettiği gibi öğrencilerin akademik başarılarının artmasında materyal kullanımı önemlidir. Öztaş (2007) filmlerin bir öğretim aracı olarak kullanılmasının akademik başarıyı arttırdığı

sonucuna ulaşmıştır. Bu bulguyu Marcus'un (2003) derslerde film kullanılmasının öğrencinin bilgisini ve motivasyonunu arttırdığı ve öğrencinin tarihsel anlayış seviyesini yükselttiği sonucuna ulaşan çalışması da desteklemektedir.

Öztaş (2007) filmlerin tarih öğretimi üzerindeki etkisini incelediği çalışmasında öğrencilerin görüşlerini de almıştır. Öğrenciler, filmlerle yapılan öğretim sürecinin akılda kalıcılığı arttırdığını, dersin sıkıcılığını ortadan kaldırdığını belirterek diğer derslerde de bu tür çalışmaların yapılmasını istemişlerdir. Woelders (2007) filmlerin, öğrencilerin tarihsel konuları nasıl daha iyi anlamalarına yardımcı olarak kullanılabileceğini incelemiştir. Öğrencilerin görüşlerine başvurularak verilerin elde edildiği çalışmada öğrenciler, öğrenilenleri daha iyi hatırladıklarını, eğlenceli bir ders olduğunu, geçmişle ilgili görsel izlenimler sunulmasının konunun daha iyi anlaşılmasına yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Aynı şekilde bu çalışmada öğrencilerin ünite sürecine yönelik görüşleri alınmıştır. Bu görüşler incelendiği zaman, daha iyi öğrenme, hatırlama kalıcılığın arttığı, zevkli bir ders ortamının oluştuğu, soyut kavramların somutlaştığı gibi ifadeler Öztaş'ın ve Woelders'in çalışmalarının sonuçları ile paralellik göstermektedir. Yapılan çalışmalarda öğrencilerin ortak ifadeler kullanması ise filmlerin tarih öğretiminde etkili olduğunun göstergesi olarak değerlendirilebilir.

5. ÖNERİLER

1. İlköğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde görsel ve işitsel materyal olarak tarihi filmler kullanılmalıdır.

2. Eğitim fakültelerinde Sosyal Bilgiler ve Tarih Öğretmeliği bölümünde öğrenim gören öğrencilere filmlerle tarih öğretimi konusunda uygulama yeterliliği kazandırılmalıdır.

3. Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler işbirliği yaparak hizmet içi eğitimle Sosyal Bilgiler ve Tarih öğretmenlerinin görsel ve işitsel materyal olarak, belgesel filmlerin etkili bir öğretim aracı olarak kullanılması konusunda eğitilmeleri sağlanmalıdır.

4. Tarihsel filmler, ele aldıkları tarihsel dönemin analiz edilmesine yardımcı olabilirler. Bu nedenle İlköğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük müfredat programında tarihsel filmlerin yer alması olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilir.

5. Üniversitelerin ilgili bölümleri ve Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel

Müdürlüğünün işbirliği ile derslerde kullanılmak üzere çeşitli görsel ve işitsel materyaller var olan çalışmalara ek olarak geliştirilebilir. Sanal olarak alan gezilerinin yapılabilmesini sağlayacak bilgisayar programları ya da belgesel filmler hazırlanabilir.

6. Atatürk Araştırma Merkezi'nin hazırladığı "Anadolu'dan Doğan Güneş", "Atatürk ve 10 Kasım", Türk Tarih Kurumu'nun hazırladığı "Çanakkale 1915",

"Osmanlı Cd" ve Milli Eğitim Bakanlığının web tabanlı hazırladığı "Çanakkale'den Kurtuluşa" gibi çalışmalar var olmakla birlikte, yinede bu materyallerin yeterli olduğu söylenemez. Bu nedenle yeni çalışmalar ile zengin görsel ve işitsel bir içerik oluşturulabilir.

7. Okulların görsel-işitsel materyallerin kullanımını için uygun teknolojik araç-gereçlerle donatılması sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aslan, E. (2007). "Devrim Tarihi Ders Kitapları", **Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları**, Hazırlayan: Salih Özbaran, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Aydın, Y. (2004). Sosyal Bilgiler Dersinde Görsel Materyal Kullanımının Başarıya ve Derse Karşı Tutuma Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Balcı, A.(2006). **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler**.(6. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2008). **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Doğaner, Y.(Ed.).(2006). **Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Cumhuriyet Tarihi Öğretimi**. Ankara:Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Doğan, Y. (1998). İlköğretim Dördüncü ve Beşinci Sınıflardaki Sosyal Bilgiler Dersleri İçin Görsel ve İşitsel Materyal Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kömürcü, H. Z. (2002). İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Kavramların Kazandırılma Düzeyi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Küçükahmet, L. (Ed.). (2006). **Eğitim Bilimine Giriş**. (6. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Marcus, S.A. (2003). Celluloid Blackboard:Teacher Practices With Film and Students' Historical Understanding. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Stanford Universty.
- Meydan, A. (2001). İlköğretim Birinci Kademe Sosyal Bilgiler Öğretimi Coğrafya Ünitelerinin İşlenişinde Laboratuar ve Görsel-İşitsel Materyal Kullanımının Öğrencilerin Niteliksel Gelişimine Etkisinin Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztaş, S. (2007). Tarih Öğretimi ve Filmler: Tarih Öğretiminde Film Kullanılmasının Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Saray, M. ve Tosun, H. (2005) **İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri**. Ankara: ATAM Yayınları.
- Seferoğlu, S.S. (2006). **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı**. (2.Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Stoddart, D. J. (2006). Was That How It Really Happened? Films As A Tool For Historical Thinking. Yayınlanmamış Doktora Tezi. University Of Wisconsin-Madison.
- Şahin, Y.T. (2000). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Çoklu Ortamların (Multimedia) Etkililiği. **Eğitim Araştırmaları Dergisi**. Sayı 1. (Mart 2000)
- Türnüklü, A. (2001). Eğitimbilim Alanında Aynı Araştırma Sorusunu Yanıtlamak İçin Farklı Araştırma Tekniklerinin Birlikte Kullanılması. **Eğitim ve Bilim Dergisi**. 26,120:8-13,2001.

17. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2005). **İlköğretim Sosyal Bilgiler 4-5. Sınıf Öğretim Programı.** MEB Yay., Ankara
18. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2006). **İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi 8. Sınıf Öğretim Programı.** MEB Yay., Ankara
19. Yavuz, N. (2007). **İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük 8.** İstanbul: Prizma Yayıncılık.
20. Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.**(5. Baskı) Ankara : Seçkin Yayınevi.
21. Walker, T. (2006). Historical Literacy: Reading History Through Film. **The Social Studies.**
22. Woelders, A. (2007). Using Film To Conduct Historical Inquiry With Middle Students. **The History Teacher.**